

Dichterbij

Dichterbij

Teksten om bij stil te staan

Toos Willekens

© 2018 Toos Willekens / Uitgeverij U2pi

Titel: Dichterbij

Auteur: Toos Willekens

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

Website uitgever: www.jouwboek.nl

ISBN: 978-90-8759-749-8

NUR: 700

De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling
© Nederlands Bijbelgenootschap 2004

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1. Bidden	7
2. Geloven	19
3. Geloof, hoop, liefde	31
4. Waarheid	45
5. Mislukking	57
6. Jaarwisseling	67
7. Gemeenteopbouw	79
8. Angst	95
9. Misericordia Domini	107
10. Hemelvaart	123
11. Bevrijding	135
12. David	145
13. Het gebed	157
14. Paulus en de wet	163
15. Het grootste gebod	171
16. Het koninkrijk	179
17. Het komend vreedrijk	193

HOOFDSTUK 1

BIDDEN

Gen. 18; 20 - 33

²⁰ Daarom zei de Heer "Er zijn ernstige beschuldigingen geuit tegen Sodom en Gomorra, hun zonden zijn ongehoord groot. ²¹ Ik zal ernaartoe gaan om te zien of de klachten die ik over hen heb gehoord gegrond zijn en zij verwoesting over zich hebben afgeroepen. Dat wil ik weten. ²² Toen gingen de twee mannen weg, naar Sodom, terwijl Abraham bij de Heer bleef staan. ²³ Abraham ging dichter naar hem toe en vroeg: "Wilt u dan behalve de schuldigen ook de onschuldigen het leven benemen?²⁴ Misschien dat er in die stad vijftig onschuldigen zijn. Zou u die dan ook uit het leven wegrukken en niet de hele stad vergeving schenken omwille van die vijftig onschuldige inwoners? ²⁵ Zoiets kunt u toch niet doen, hen samen met de schuldigen laten omkomen! Dan zouden schuldigen en onschuldigen over één kam worden geschoren. Dat kunt u toch niet doen! Hij die rechter is over de hele aarde moet toch rechtvaardig handelen?²⁶ De Heer antwoordde: "Als ik in Sodom vijftig onschuldigen aantref, zal ik omwille van hen de hele stad vergeving schenken. ²⁷ Hierop zei Abraham: "Nu ik eenmaal zo vrij geweest ben de Heer aan te spreken, hoewel ik niets dan stof ben: ²⁸ stel dat er aan die vijftig onschuldigen vijf ontbreken, zou u dan toch vanwege die vijf de hele stad verwoesten?" "Nee", antwoordde hij, "ik zal haar niet verwoesten als ik er vijfenvertig aantref" ²⁹ Opnieuw sprak Abraham hem aan: "Stel dat het er maar veertig zijn. "Dan zal ik het niet doen omwille van die veertig" ³⁰ Toen zei hij: "Ik hoop dat u niet kwaad wordt, Heer, wanneer ik het waag door te gaan: stel dat het er maar dertig zijn." "Ik zal het niet doen als ik er dertig aantref.³¹ Hierop zei hij: "Ik ben zo vrij de Heer opnieuw aan te spreken: stel dat het er maar twintig zijn" "Dan zal ik de stad niet verwoesten omwille van die twintig." ³² Abraham zei: "Ik hoop dat u niet kwaad wordt Heer, wanneer ik het nog één keer waag iets te zeggen: stel dat het er maar tien zijn" "Dan zal ik haar niet verwoesten omwille van die tien."³³ Zodra de Heer zijn gesprek met Abraham had beëindigd, ging hij weg. En Abraham keerde terug naar de plaats waar hij woonde.

Lc 11; 1 - 13

¹ Eens was Jezus aan het bidden, en toen hij zijn gebed beëindigd had, zei een van zijn leerlingen tegen hem: "Heer leer ons bidden, zoals ook Johannes het zijn leerlingen geleerd heeft." ² Hij zei tegen hen: "wanneer jullie bidden, zeg dan:

“Vader, laat uw naam geheiligd worden en laat uw koninkrijk komen³ Geef ons dagelijks het brood dat wij nodig hebben⁴ Vergeef ons onze zonden want ook wijzelf vergeven iedereen die ons iets schuldig is En breng ons niet in beproeving.”⁵ Daarna zei hij tegen hen: “Stel dat iemand van jullie een vriend heeft en midden in de nacht naar hem toegaat en tegen hem zegt: “Wil je mij drie broden lenen,⁶ want een vriend van me is na een reis bij me gekomen en ik heb niets om hem voor te zetten.”⁷ En veronderstel nu eens dat die vriend dan zegt: “Val me niet lastig! De deur is al gesloten en mijn kinderen en ik zijn al naar bed. Ik kan niet opstaan om je te geven wat je vraagt.” Ik zeg jullie, als hij al niet opstaat en het hem geeft omdat ze vrienden zijn, dan zal hij wel opstaan omdat zijn vriend zo onbeschaamd blijft aandringen, en hem alles geven wat hij nodig heeft.⁹ Daarom zeg ik jullie: vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opengedaan.¹⁰ Want wie vraagt ontvangt, en wie zoekt vindt, en voor wie klopt zal worden opengedaan.¹¹ Welke vader onder jullie zou zijn kind, als het om een vis vraagt, in plaats van een vis een slang geven?¹² Of een schorpioen als het om een ei vraagt?¹³ Als jullie dus, ook al zijn jullie slecht, je kinderen al goede gaven schenken, hoeveel te meer zal de Vader in de hemel dan niet de heilige Geest geven aan wie hem erom vragen.”

Het achttiengebied verkorte vorm

Gezegend Gij, Heer onze God en God van onze vaderen. God van Abraham en God van Izak en God van Jacob. Grote, machtige en ontzagwekkende God, allerhoogste God, die goede weldaden verricht en het al tot zijn bezit vormt, die de weldaden der vaderen gedenkt en de zonen van hun zonen een verlosser brengt, terwille van zijn Naam, in liefde. Koning, helper, bevrijder en schild.

1. Gij zijt machtig voor altijd, Heer, Gij doet doden leven, groot zijt Ge in bevrijden; (die de wind laat waaien en de regen nederdalen), die in verbondenheid het leven onderhoudt, in grote barmhartigheid doden doet leven, vallenden steunt, zieken geneest en geboeiden losmaakt en zijn trouw gestand doet aan hen die slapen in het stof. Wie is als Gij, Heer van machtige daden, en wie is U gelijk, Koning, die doodt en doet leven en bevrijding laat uitspruiten. Getrouw zijt Ge in het doen leven van doden. Gezegend Gij Heer die de doden doet leven.
2. Heilig zijt Gij en heilig is uw Naam en heiligen loven U elke dag, sêla. Gezegend zijt Gij Heer, heilige God.
3. Geef ons inzicht, Heer onze God, in het weten van uw wegen.
4. Besnijd ons hart tot ontzag voor U,
5. En vergeef ons.
6. Zodat we verlost mogen worden.
7. Verwijder ons van onze smarten
8. En verzadig ons aan de akkers van uw land,
9. En verzamel ons, verstrooiden, van de vier hoeken der aarde.
10. Mogen de afdwalenden recht doen naar uw inzicht,

- 11 *En zwaai uw handen over de afbrekers;*
12. *Mogen de rechtvaardigen zich verheugen*
13. *In de bouw van uw stad en de vestiging van uw tempel,*
14. *En in het ontspruiten van de hoorn van David uw knecht en het ontsteken van het licht van de zoon van Isaï, uw gezalfde;*
15. *En nog vóór we spreken antwoordt Ge al. Gezegend Gij Heer, die het gebed hoort.*
16. *Wees welwillend, Heer onze God, jegens uw volk Israël en hun gebed - En doe de dienst terugkeren naar het binnenste van uw Huis, en Israëls vuuroffers en hun gebed en neem die in liefde welwillend aan. Moge de dienst van uw volk steeds naar uw wil Zijn, en mogen onze ogen aanschouwen uw terugkeer naar Sion in erbarmen. Gezegend Gij Heer. die zijn Inwoning terugvoert naar Sion.*
- 17 *Wij danken U, dat Gij zijt de Heer onze God en de God van onze vadersen, voor altijd en immer. Rots van ons leven. schild van onze bevrijding, dat zijt Gij van geslacht tot geslacht. Wij danken U en vertellen uw lof voor ons leven dat overgegeven is in uw hand, voor onze zielen die zijn toevertrouwd aan U, voor uw tekenen die elke dag bij ons zijn en voor uw wonderen en goedheden te allen tijde. 's avonds, 's morgens en 's middags. Goede, uw erbarmen houdt niet op: Barmhartige. uw weldaden nemen geen einde: van oudsher hopen wij op U. En voor dit alles zij uw Naam gezegend en verheven, onze Koning, steeds voor altijd en immer: alle levenden zullen U danken. séla. en uw Naam in waarheid loven. God. onze bevrijding en onze hulp. séla. Gezegend Gij Heer, Goede is uw Naam en het is heerlijk U te danken.*
- 18 *Stel vrede, goedheid en zegen, genade, verbondenheid en erbarmen over ons en over heel uw volk Israël. Zegen, onze Vader, ons allen als één in het licht van uw aangezicht. want in het licht van uw aangezicht hebt Ge ons gegeven, Heer onze God. de Tora des levens en de liefde der verbondenheid. gerechtigheid en zegen, erbarmen en leven en vrede. En goed is het in uw ogen uw volk Israël te zegenen te allen tijde, elk uur, met uw vrede. Gezegend Gij Heer. die zijn volk Israël zegent met vrede.*

Een joods sprookje vertelt ons over een joodse geleerde die op een dag een wandeling maakte door de velden en daar een eenvoudige herder hoorde bidden. En hij verbaasde zich over de woorden die hij daar hoorde.

Kennelijk was deze herder niet in staat om de zo gebruikelijke woorden van het verplichte achttiengebed te bidden want de geleerde hoorde hem zeggen:

“Heer der wereld, u weet wel: als U vee had en U zou het mij geven om te hoeden, - hoewel ik van ieder die het mij vroeg loon zou vragen- voor U zou ik het voor niets doen omdat ik U liefheb.”

De geleerde sprak hem daarop aan.

Hij noemde hem een dwaas en zei dat hij verkeerd bad

Vervolgens leerde hij hem het achttiengebed en maande hem nooit meer te bidden wat hij altijd gewend was geweest.

Die nacht droomde de geleerde dat een stem tot hem zei:

“Ga terug naar de herder en laat hem in het vervolg bidden dat wat hijzelf goed en genoeg vindt. Doe je dat niet dan zal jou een groot ongeluk treffen.”

’s Morgens in alle vroegte haastte de geleerde zich weer naar de herder en vroeg hem wat hij die nacht gebeden had.

“Helemaal niets”, zei de herder, “want uw woorden ben ik vergeten en wat ik gewend was mag ik niet meer”.

Toen vertelde de geleerde wat hij ’s nachts gedroomd had en zei hem:

“Ik geloof dat jouw gebed de Heer hierboven wel degelijk welgevallig is. Bid voortaan maar weer wat je altijd gewend was.” En zo gebeurde.

“HEER, LEER ONS BIDDEN!”

Het hoge woord is er uit.

Al vele malen hebben de leerlingen Jezus in gebed gezien en telkens roept dat bij hen een sterk verlangen op.

Een verlangen om ook zo te kunnen bidden.

Jezus, die de afzondering zoekt. Jezus, die de stilte zoekt.

Ze zijn onder de indruk van het beeld van die biddende Jezus

Wat zou Hij eigenlijk bidden en kun je zoiets wel vragen?

Zij zijn nieuwsgierig maar tegelijk willen ze ook niet al te opdringerig zijn.

Maar Johannes de Doper dan, die leerde zijn leerlingen toch óók bidden?

Waarom zou hun Meester dat dan niet óók doen?

“Heer, leer ons bidden.”

Een les in het bidden, dát is dus wat de leerlingen voor ogen staat. Dat hun een kijkje gegund wordt in het gebedsleven. Wát bid je? Hóe bid je?

“Als wij toch zó eens konden bidden zoals onze Meester!!!

Als Jezus hun diep verlangen naar een oprecht en intens gebed bemerkt is Hij meteen vol toewijding en bezorgheid voor zijn leerlingen en bereid om hen op weg te helpen.

En dan gaat Jezus hen vóór in het gebed met die voor ons inmiddels zo bekende en vertrouwde woorden van Het Onze Vader.

Vijf beden kent het slechts in het totaal. Niet méér, niet minder.

Het valt trouwens op dat de versie van het Onze Vader bij Lucas een stuk beknopter is dan bij Mattheus. Maar dan wel met de essentie waar het in het Onze Vader om gaat.

Zoals de eerste twee beden die God centraal stellen in een sfeer van aanhankelijke eerbied en ontzag.

En dan de drie daarop volgende beden die de mens aangaan in zijn meest dringende levensbehoefte.

Eerst tweemaal “U” Dan driemaal “WIJ”

Nóóit “IK”

Jezus leert hen dus het **gemeenschapsgebed**.

Een gebed met woorden die de leerlingen ongetwijfeld goed gekend en ook dagelijks gebeden zullen hebben, omdat zij nauw aansluiten bij het zo bekende joodse achttiengebed.

Ook zijn zij te vinden bij Mozes, bij de Profeten en bij de Psalmen.

En wij vinden ze vrijwel in zijn geheel terug bij het gebed dat Salomo uitspreekt bij de inwijding van de tempel. (1 Kon. 8 vers 19 - 61)

Misschien teleurstellend voor de leerlingen. Hadden ze niet iets anders verwacht? Woorden voor een privé-gebed?

Want wat Jezus hen voorhoudt bevat eigenlijk inhóudelijk niets nieuws. Of toch wél? Is er dan toch iets geheel eigens en bijzonders aan dat gebed van Jezus?

Als wij goed luisteren, dan is het veel meer het “**Hoe**” dan het “**Wat**” van het bidden dat Jezus hen leert.

Het gaat Hem niet om het leren van bepaalde formules maar om een hóuding.

Een houding van Liefde, Toewijding en Genegenheid die misschien wel het meest besloten ligt in dat ontroerende “Vader”! En hierin verschilt Lucas juist zo opmerkelijk van Mattheus. Niet Ónze vader, maar **Vader**.

Als een kind dat zich richt tot zijn vader. Dát is het eigene van het gebed van Jezus.

Nooit werd God op deze wijze aangeropen.

En luisteren wij dan ook naar het gebed van die herder die zich tot God wendt als tot een vriend met woorden die hem uit het hart gegrepen zijn: “Omdat ik U liefheb Heer!”

Zó wordt bidden een stuk eenvoudiger. Omdat het begint vanuit een nog niet eerder gehoorde intimiteit. Als die tussen een vader en zijn kind en in een onderlinge diepe vriendschap.

Met niet veel omhaal van woorden en vooral niet te ingewikkeld. Zoals het vragen om brood of zoals het aanbod van een vriendendienst

Daarin ligt het geheim van het wáre bidden.

In een relationele sfeer van afhankelijkheid en vertrouwen.

Dát is het Onze Vader zoals Jezus het ons geleerd heeft.

Het is ons mooiste gebed.

En bovenal... het meest ideale uitgangspunt voor een persoonlijk gebed.

“Kon ik maar bidden!”

Hoe vaak gebeurt het niet dat wij dit verzuchten. Als een lot ons treft dat te zwaar lijkt om te dragen.

“Als ik erom zal kunnen bidden dan zal het misschien allemaal wel wat dragelijker worden.” “En misschien verhoort God mij dan wel.”

Wij hebben de indruk dat het de leerlingen ook zo vergaat.

“Als wij toch zó eens konden bidden”

Misschien zitten ook zij vol vragen en twijfels waarop zij een antwoord willen en waarvoor zij hulp zoeken.

Als geen ander weet Jezus van zijn leerlingen wat hen bezighoudt en wat zij nodig hebben.

Hij heeft hen als leerlingen uitgekozen en opgeroepen Hem te volgen.

Voor Hem hebben ze alles in de steek gelaten en ze zoeken daarom terecht steun bij Hem.

En dan probeert Hij hun met een parabel duidelijk te maken wat zij van een privé gebed mogen verwachten.

Een verhaal waarin Hij wil laten zien dat bidden ook “vragen” is. En meer dan dat.

Smeken, soebatten, hardnekkig aandringen. Soms tegen alle regels van fatsoen in.

Wie haalt het immers in zijn hoofd om in het holst van de nacht zijn buurman uit bed te bellen voor een brood? Kan het brutaler? Schaamtelozer?

Hem aanspreken op zijn verplichting tot gastvrijheid en dan nog op het minst voor de hand liggende tijdstip. Het risico lopen dat je wordt afgescheept.

Dingen vragen die ál te vrijpostig zijn.

Het kan en mag allemaal.

In het verhaal zien wij dan dat de buurman uiteindelijk capituleert al was het maar om niet aangezien te worden voor iemand die de wetten van de gastvrijheid overtreedt. Ook voor het herhaalde aandringen is hij gezwicht.

Het lijkt veel op de smeekbeden van Abraham, die bij de Heer opkomt voor de rechtvaardigen voor wie de dood dreigt in Sodom en Gomorra.

In een steeds verdergaand gesjacher probeert hij de ondergang tot een minimum te beperken:

“Ik ben wel erg vrijpostig Heer” ... “Weest U vooral niet toornig Heer” “Neemt U mij niet kwalijk Heer, als ik nog één keer”

De noodzaak waarvoor hij pleit maakt hem overmoedig en in onbegrensd vertrouwen pleit hij in deze zaak van leven en dood.

De Heer laat zich vermurwen.

De stad bleef niet gespaard. Maar Lot werd met zijn hele gezin gered.

§ § §

De lezingen van vandaag zijn van die typische smeekbeden. Het zich als het ware in de vreemdste bochten wringen en met roekeloze overmoed bijna het onmogelijke vragen.

Maar dan wél binnen een relatie van vertrouwen zoals in het gebed van de psalmist deze ochtend.

*“U wil ik prijzen Heer, om Uw goedheid en trouw.
Wanneer ik U riep hebt Gij mij steeds geantwoord.
U hebt mij verhoord en nieuwe kracht gegeven.
U beschermt mij altijd.
U zult het werk van Uw handen nooit loslaten.”*

Vraágt en gij zult verkrijgen.

Was dát maar waar!
En tóch is het waar. Wie vraagt krijgt.
Of liever, wie zó bidt zal verhóórd worden.
Maar dat is iets anders dan krijgen waar je om hebt gevraagd.

Jezus maakt dat duidelijk aan het eind, wanneer het verhaal een onverwachte, verrassende wending neemt.
Je vraagt je af: waar gaat dit ineens over?
Maar het blijkt het scharnier te zijn waar het Jezus in dit verhaal om gaat.

Het gaat om de Geest. Om die niet te stelpen bron van kracht.

Vraag om de Geest, zegt Jezus en jullie zullen de Geest ontvangen.
Zoals een vader zijn kind niet zal afschepen met een waardeloze gift zo zal de vader in de hemel de Heilige Geest geven aan wie erom vragen.

De Geest die orde schept waar chaos is.
Die inzicht geeft waar verwarring is
Die warmte geeft waar kilte is.

Die mild maakt wat hard is
Die vrede, liefde en vergeving schenkt. Dát is wat wij zo brood-
nodig hebben.

Bidden om genezing? Bidden om een oplossing?
Óf. bidden om te kunnen aanvaarden?

Jij met je ongeneeslijke ziekte, jij met je gemis, met je een-
zaamheid, met je angst, met je opgesloten zijn. Vráág om de
Geest.

Wie ooit door een nacht van duisternis is gegaan en geklopt
heeft op een deur die openging, die weet wat het is om Gods
Geest te ontvangen.

En bid dan vooral wat jij zelf goed en genoeg vindt.

§ § §

Ooit vond ik ergens het volgende korte gebedje dat in enkele
woorden de inhoud zou kunnen zijn van onze smeekbede:

Heer, geef mij de rust te aanvaarden wat niet veranderd kan
worden.

Geef mij de moed om te veranderen wat wel veranderd kan
worden.

En geef mij de wijsheid om die twee van elkaar te onderschei-
den.

HOOFDSTUK 2

GELOVEN

Mc. 5; 21 – 43

²¹ Toen Jezus weer met de boot was overgestoken, verzamelde er zich een grote menigte bij hem, en hij bleef aan het meer. ²² Een van de leiders van de synagoge, die Jairus heette, kwam naar hem toe, en toen hij Jezus zag viel hij aan zijn voeten neer. ²³ Hij smeekte hem dringend: “Mijn dochter ligt op sterven; kom haar de handen opleggen om haar te redden en te zorgen dat zij in leven blijft.” ²⁴ Hij ging met hem mee. Een grote menigte volgde hem en verdrong zich om hem heen. ²⁵ Onder hen was ook een vrouw die al twaalf jaar aan bloedverlies leed. ²⁶ Ze had veel ellende doorgemaakt door de behandeling van allerlei artsen, aan wie ze haar hele vermogen had uitgegeven zonder dat ze ergens baat bij had gehad; integendeel, ze was alleen maar achteruitgegaan. ²⁷ Ze had gehoord over Jezus, en ze begaf zich tussen de menigte en raakte zijn bovenkleed van achteren aan, ²⁸ want ze dacht: Als ik alleen zijn kleren maar kan aanraken, zal ik al gered worden. ²⁹ En meteen hield het bloed op te vloeien en merkte ze aan haar lichaam dat ze voorgoed van de kwaal genezen was. ³⁰ Op hetzelfde ogenblik werd Jezus zich ervan bewust dat er kracht uit hem was weggestroomd. Midden in de menigte draaide hij zich om en vroeg: Wie heeft mijn kleren aangeraakt? ³¹ Zijn leerlingen zeiden tegen hem: “U ziet dat de menigte zich om u verdringt en dan vraagt u: “Wie heeft mij aangeraakt?” ³² Maar hij keek om zich heen om te zien wie het gedaan had. ³³ De vrouw, die bang was geworden en stond te trillen omdat zij wist wat er met haar was gebeurd, kwam naar hem toe en viel voor hem neer en vertelde hem de hele waarheid. ³⁴ Toen zei hij tegen haar: “Uw geloof heeft u gered; ga in vrede en wees genezen van uw kwaal.” ³⁵ Nog voor hij uitgesproken was, kwamen enkele mensen tegen de leider van de synagoge zeggen: “Uw dochter is gestorven, waarom valt u de meester nog lastig?” ³⁶ Maar Jezus hoorde dat en zei tegen de leider van de synagoge: “Wees niet bang maar blijf geloven.” ³⁷ Hij stond niemand toe om met hem mee te gaan, behalve Petrus, Jacobus en Johannes, de broer van Jacobus. ³⁸ Ze kwamen bij het huis van de leider van de synagoge en zagen daar een groep mensen die luid stonden te huilen en te weeklagen. ³⁹ Hij ging naar binnen en zei tegen hen: “Waarom maken jullie zo’n misbaar en huilen jullie? Het kind is niet gestorven, het slaapt.” ⁴⁰ Ze lachten hem uit. Maar hij stuurde hen allemaal naar buiten en ging met de vader en de moeder van het kind en de leerlingen die bij hem waren de kamer van het kind binnen. ⁴¹ Hij pakte de hand van het kind vast en zei tegen haar: “Talita koem” In onze taal betekent dat: “Meisje, ik zeg je, sta op!” ⁴² Meteen stond het meisje op en begon heen en weer te lopen. Ze was twaalf jaar. Iedereen was met stomheid geslagen. ⁴³ Hij drukte hun op het hart dat niemand dit te weten mocht komen en zei dat ze haar te eten moesten geven.